

Recensie: Requiem pour L****1/2

De Munt Brussel
zondag 11 februari 2018

foto © Chris Van der Burght

Recensie:

Alles wijst erop dat regisseur Alain Platel en componist Fabrizio Cassol, het duo dat al meer dan tien jaar samenwerkt – denken we maar aan het wondermooie vsprs op muziek van Monteverdi 12 jaar geleden – een hit te pakken hebben met 'Requiem pour L.'. Zelden zo'n divers publiek naar de Munt zien gaan als op zondagmiddag. Jong, oud, en zowat alle geloofsgemeenschappen leken wel vertegenwoordigd om deze gedurfde voorstelling te zien die op heel wat vlakken artistiek gewaagd is. Zo kleepte Cassol Mozarts Requiem uit en laat het hier brengen door slechts een handvol muzikanten, bassist Rodriguez Vangama, gitarist Kojack Kossakamvwe, percussionist en drummer Moichel Seba, accordeonist João Barradas (die het kerkorgel/clavecimbel uit het origineel doet vergeten), tenortubaspeler Niels Van Heertum en drie bespelers van de duimpiano's: Bouton Kalanda, Erick Ngoya, Silva Makengo. Drie, een cijfer dat tevens naar de vrijmetselarij verwijst die ook te zien is in de driehoek wanneer het gezelschap zittend hun handen op de bovenbenen legt en door de elleboog zo ver mogelijk van het lichaam te houden zo een driehoek creëert. Requiem pour L is weliswaar eerder een concertante voorstelling geworden dan een dansante. Platel toont in de video L., een vrouw op haar sterfbed terwijl de artiesten op het podium van de dood als thema een combinatie van feest, op opzweepende ritmes (die bongo's!), vreugde en uitgepuurde tristesse (a capellazang op het einde) maken. Het Requiem van Mozart (geschreven in re) gaat in deze productie over in de Mis in Do. Een keuze die de natuurlijke boog die deze productie maakt, van licht en verugdevol naar zwaar en donker definieert.

In april vorig jaar gingen de eerste repetities van start voor Requiem pour L. De première was voor de Berliner Festspiele op 18 januari. Op het podium zien we verschillende zwarte rechthoekige blokken (graven) die lijken te verwijzen naar het Holocaustmonument dat de massavernietiging van de Joden herdenkt in Berlijn. Ook het feit dat er stenen op de graven gelegd wordt, doet ons denken aan een Joods gebruik dat ook te zien is op het einde van 'Schindler's List'. Terwijl er in de video erg weinig beweging te zien is, de stervende vrouw zien we zo nu en dan haar ogen openen, en met de tong de mondhoeken bevochtigen, gaat het er op het podium veel dynamischer aan toe. Dat contrast werkt. Al moet gezegd dat je als kijker erg ongemakkelijk wordt bij het zien van de zwart-witbeelden die de camera registreert die boven het sterfbed hang. Het is niet alleen het thema sterven waar je je als toeschouwer ongemakkelijk bij voelt maar ook het feit dat je in een voyeuristische rol gestoken wordt. Wie de operaproductie Orphée et Eurydice in 2014 zag in de Munt zoals wij, krijgt weliswaar een déjà vu-gevoel omdat we daar via video meekeken naar Els op haar ziekebed. Zij leed toen aan het locked in-syndroom.

Platel lijkt zijn gezelschap niet of nauwelijks aangestuurd te moeten hebben, de bewegingen komen erg naturel en authentiek over alsof je op een rouwceremonie aangekomen bent die een blend is van de Westerse en de Afrikaanse (onder andere met heel wat percussieve passages, soms uitgeroepen, dan weer door met de handen op de bovenbenen te klappen, of wanneer de dansers tot een choreografie komen met wijd opengespreide handen die bijvoorbeeld rechts naar de hemel reiken terwijl we later een danser zoals en rockster op de knieën zien gaan). Heel vrij lijken ze te dansen, nooit voelt dit werk gechoreografeerd aan terwijl het dat wel is.

Geen koorpartijen trouwens in Requiem pour L. Hier wordt alles uitgepuurd tot enkele operazangers uit Zuid-Afrika wiens stemmen perfect in harmonie met elkaar klinken. Ook hier weer speelt Cassol met het cijfer drie. Zo staan er drie operazangers (Nobulumko Mngxekeza, Owen Metsileng, Stephen Diaz of Rodrigo Ferreira) op de bühne: een sopraan, alt en bariton. Naast deze lyrische zangers zet ie Fredy Massamba die een thuismatch speelt in de Munt, Boule Mpanya en Russell Tshiebua die eerder aan het werk te zien waren in Nicht Schlafen en Coup Fatal.

Cassol blijft trouw aan de inhoud van de Latijnse tekst van beide Mozartwerken. Hier laat ie die horen in verschillende talen zoals het Latijn, Lingala, Swahilli, Tschiluba, Kikongo en het Kilari terwijl we een mix van jazz, opera en populaire Afrikaanse muziek te horen krijgen. Wat erg straf is, is dat deze combinatie zeer goed werkt. Het geluid van ademhaling bootst eerst de accordeon uit, daarna de tuba. Dan al is de overgang van feest naar ingetogen spiritualiteit ingezet, is de boog gemaakt, wat de beleving des te intenser maakt. Wanneer de accordeon niet veel later een hoge toon produceert net als een hartslagmonitor in het ziekenhuis die daarmee aangeeft dat er geen hartslag meer is, kan je niet anders dan een krop in de keel hebben.

Requiem pour L., dat op bepaalde vlakken nét ietsjes te lang duurt en ons in de video dus een déjà-gevoel bezorgde, kreeg oververdiend een gedeeltelijke staande ovatie in de Munt. Luidruchtig gejuich, gejoel, gefluit en Afrikaanse kreetjes ontwaarden we. Wat. Een. Topproductie!

< Bert Hertogs >

Bezetting: Muziek FABRIZIO CASSOL naar WOLFGANG AMADEUS MOZART
Regie ALAIN PLATEL Dirigent RODRIGUEZ VANGAMA Dramaturgie HILDEGARD DE VUYST Video SIMON VAN ROMPAY Camera NATAN ROSSEEL Decor ALAIN PLATEL Kostuums DORINE DEMUYNCK Licht CARLO BOURGUIGNON Klankregie BARTOLD UYTTERSROT, CARLO THOMPSON Creatie en uitvoering: RODRIGUEZ VANGAMA (elektrische basgitaar) BOULE MPANYA, FREDY MASSAMBA, RUSSELL TSHIEBUA (Zang) NOBULUMKO MNGXEKEZA, OWEN METSILENG, STEPHEN DIAZ/RODRIGO FERREIRA (lyrische zang) JOÃO BARRADAS (accordeon) KOJACK KOSSAKAMVWE (elektrische gitaar) NIELS VAN HEERTUM (euphonium) BOUTON KALANDA, ERICK NGOYA, SILVA MAKENGO (likembe) MICHEL SEBA (percussie)